

FELSZÁMOLÁS – A FELSZÁMOLÓ TÁJÉKOZTATÁSI KÖTELEZETSÉGE – A VAGYON HASZNOSÍTÁSÁBÓL BEFOLYT ÁRBEVÉTEL SORSA VAGYONT TERHELŐ ZÁLOGJOG ESETÉN

I) A felszámoló a szabályszerűen megalakult hitelezői választmány felé teljesítette a tájékoztatási kötelezettségét az adós vagyoni és pénzügyi helyzetéről, erre tekintettel az adott ügyben a felszámolót nem terhelte a tájékoztatási kötelezettség a kifogásoló hitelező felé /Cstv. 5. § (1) bekezdés a.) pont/.

II) A zálogtárgy értékesítése során befolyt és vételár fogalma nem értelmezhető kiterjesztően akként, hogy az alatt a zálogjoggal terhelt vagyon egyik elemét képező vagyontárgy hasznosításával elért bérleti díjat is érteni kell/ Cstv. 49/D §. (2) bekezdése, Ptk. 266. §./.

Az elsőfokú bíróság a Céglőny 2009. június 23-ai számában közzétett – Fpk.229/2009/4. számú végzésével az adós fizetéseképtelenségét megállapította, felszámolását elrendelte.

A hitelező az elsőfokú bíróságnál 2012. szeptember 14-én a Cstv. 51.§ (1) bekezdésére hivatkozva kifogást terjesztett elő. Előadta, hogy 2012. augusztus 16-án tájékoztatást kért a felszámolótól többek között az adós vagyonának értékesítésével, a tulajdonában álló, a kifogást tevő hitelező vagyont terhelő zálogjogával terhelt hűszem bérbeadásával, valamint az addig el nem készült közbenső mérleggel kapcsolatban. Kérte továbbá azt is, hogy az adós ingatlanának bérbeadásából származó bevételből az adós vagyont terhelő, a kifogásoló hitelezőt megillető zálogjog alapján a Cstv. 49/D.§-a alapján számoljon el. A felszámoló a kifogást tevő hitelező által 2012. szeptember 5-én kézhez vett válaszlevelében azt közölte, hogy a Cstv. 5. § (1) bekezdésének a.) pontja értelmében az adós vagyoni és pénzügyi helyzetéről kizárólag a hitelezői választmányt köteles tájékoztatni. A Cstv. 49/D. §-a alapján pedig csak a vagyon értékesítéséből befolyó vételarat kell a zálogjogosult hitelezőnek haladéktalanul átutalni, ez a bérleti díjból származó bevételre nem vonatkozik. A közbenső mérleg elkészítése pedig a felszámolási egyezség iránt folyamatban volt eljárás 2012. júliusi befejeződését követően kezdődhetett csak el, amit annak elkészülte után meg fog küldeni. A hitelező kifogásában arra hivatkozott, hogy az adós tagjai gyakorlatilag kivétel nélkül a hitelezői választmány tagjai, és ugyan egyikük sem rendelkezik az adósban többségi befolyással, de együttesen igen, ami Cstv. „szellemével ellentétes”. Így az adósnál alakult hitelező választmány – a Cstv. 5/A. § (7) bekezdése alapján – „jogellenesen” működik, ezért annak megalakulására hivatkozva jogellenesen tagadta meg a felszámoló a kifogásoló, mint a követelések legalább 10%-át képviselő hitelezőnek a tájékoztatását.

1.) Ezért azt kérte, hogy az elsőfokú bíróság a Cstv. 5.§ (1) bekezdés a.) pontja alapján kötelezze a felszámolót a 2012. augusztus 16-i levelében kért tájékoztatás megadására.

2.) Kérte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság kötelezze a felszámolót, hogy az adós tulajdonában álló, a kifogást tevő hitelező vagyont terhelő zálogjogával terhelt hűszem bérbeadásból származó bevétellel Cstv. 49/D.§ (2) bekezdése alapján számoljon el, és a Cstv. 49/D. § szerinti kifizetést a hitelezőnek teljesítse. Álláspontja

szerint pedig minden vagyon, így a készpénz is, ami az adós vagyona lesz a hitelező vagyont terhelő zálogjoga alapján 50 %-ban a Cstv. 49/D. § (2) bekezdése szerinti kielégítés tárgya. A bérleti díjkövetelés érvényesítése azért minősül értékesítésnek, mert az valójában nem más, mint követelés behajtása. A felszámoló felróhatóan nem értékesíti az adós vagyont, hanem a vagyontárgyakat bérbe adja.

3.) Kérte a felszámoló kötelezését annak levezetésére, hogy a bérbeadás mennyiben szolgálta a hitelezők érdekeit, és hogy bíróság tiltsa el a felszámolót a hűsüzem további bérbeadásától, és kötelezze annak mielőbbi visszavételére és értékesítésére.

4.) Végül kérte, hogy a bíróság kötelezze a Cstv. 50.§ (2) bekezdése alapján a felszámolót a közbenső mérleg elkészítésére és a hitelezők részére történő megküldésére.

A felszámoló a kifogás elutasítását kérte.

- 1) Előadta, hogy a hitelező sem vitatja, hogy az adós tulajdonosai közül egyik sem rendelkezik az adósban többségi befolyással, így nincs akadálya annak, hogy választmányi tagok legyenek. A hitelezői választmány így nem jogellenesen működik, ezért a Cstv. 5. § (1) bekezdésének a.) pontja értelmében csak a választmány felé terheli tájékoztatási kötelezettség.
- 2) A Cstv. 49/D. § (2) bekezdése egyértelmű rendelkezést tartalmaz, ezért a bérleti díj bérlő általi megfizetése nem minősül értékesítésnek.
- 3) A vagyon értékesítése a hitelező választmány döntése miatt nem kezdődött el, emiatt lényeges kérdés volt, hogy a vágóhíd üzemeljen az amortizáció, és fenntartási költségek elkerülése érdekében. A hitelező sem tudott megjelölni olyan jogszabályi rendelkezést, amelybe a bérbeadás ütközne.
- 4) A közbenső mérleg összeállítása folyamatban van, amit várhatóan 2012. október 15-ét követően előterjeszt.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével a kifogást elutasította. Határozat indokolásában a Cstv. 5/A. § (7) bekezdésére utalva megállapította, nincs törvényi akadálya annak, hogy az adós valamennyi tagja a hitelezői választmánynak is tagja legyen. Azt pedig a hitelező sem állította, hogy a választmány tagjai közül bármelyik is az adósban többségi befolyással rendelkezne. A felszámolási eljárásban vagyoneértékesítés még nem történt, míg az adósi vagyon hasznosításának módja a felszámoló kizárólagos hatáskörébe tartozik. Az adós vagyonának okszerű hasznosítása a felszámolónak nem csak joga, hanem ha az gazdasági okból célszerű, akkor kötelessége is. A Cstv. 49/D.§-a kizárólag a zálogtárgy értékesítése során befolyt vételárból írja elő a zálogjogosult soron kívüli kielégítésének a kötelezettségét. Ezt azonban nem lehet kiterjesztően értelmezni, és az adósi vagyon felszámolás alatti hasznosítása során befolyt bevétel nem tekinthető a hivatkozott törvényhely szerinti vagyoneértékesítésnek. A közbenső mérleggel kapcsolatban pedig a felszámoló közölte, hogy annak elkészítése 2012. október 15. után várható, ezért a közbenső mérleggel kapcsolatos kifogás „idő előtti”.

A kifogást előterjesztő hitelező 5. sorszám alatt az elsőfokú végzés kiegészítése kérte a kifogása 3. pontjában előterjesztett kérelme tárgyában történő „érdemi rendelkezés

meghozatala iránt”. Kérelmét azzal indokolta, hogy álláspontja szerint az elsőfokú végzés a kifogásának e részéről nem rendelkezett. Az elsőfokú bíróság a 2012. november 9. napján kelt Fpkh.39/2012/7. számú végzésével a kifogást elutasító 4. sorszámú végzés kiegészítése iránti kérelmet elutasította. E határozatának indokolása szerint a kiegészíteni kért végzésében valójában állást foglalt abban a kérdésben is, hogy a vagyon hasznosítása jogszerű, a Cstv. előírásainak megfelel, ezért a kifogást elutasító végzés kiegészítésének nincs helye.

Az elsőfokú bíróság 4. sorszámú végzésének – az annak kiegészítése iránti kérelmével nem érintett részei – ellen a kifogást tevő hitelező terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú végzés részbeni megváltoztatásával, a kifogásának 1., 2. és 4. pontjában írt kérelmeinek a teljesítését kérte. A felszámoló tájékoztatási kötelezettségével kapcsolatban azt hangsúlyozta, hogy a Cstv. „szellemével és a preambulumba foglalt céljával” ellentétes az, hogy a felszámoló tevékenységét az adósban többségi befolyással ugyan nem rendelkező, de csak a Cstv. 57. § (1) bekezdésének f.) pontjába tartozó hitelezők irányítják mint választmányi tagok. A választmány jogszerűségét a bíróság ugyan automatikusan nem vizsgálja, de a konkrét esetben azért van erre szükség, mert álláspontja szerint a választmány nem a hitelezők, hanem a tagok érdekének megfelelően látja el a képviseletet. A felszámoló bérleti díjjal kapcsolatos eljárása a Cstv. rendelkezéseivel és szellemével szintén ellentétes, és joggal való visszaélést valósít meg. Amennyiben nem lenne a felszámolási eljárás, akkor a bérleti díj a hitelező javára bejegyzett vagyont terhelő zálogjog alapján annak érvényesítésekor a hitelezőt illelné. A Cstv. 49/D.§ (2) bekezdése azért csak az értékesítésből befolyó vételárat említi, és az egyéb működtetésből, hasznosításból eredő hasznot, így a bérleti díjat pedig nem, mert a felszámolás célja eredendően nem a meghosszabbított működtetés, hanem a mielőbbi értékesítés. A zálogjogos hitelező nem kerülhet hátrányosabb helyzetbe azzal, hogy az adós ellen felszámolási eljárás van folyamatban. A közbenső mérleg elkészítésére irányuló kifogása azért nem lehet idő előtti, mert a felszámolási eljárás kezdetét óta eltelt 3 év alatt a felszámoló egyetlen közbenső mérleget sem készített, holott az a Cstv. 50.§ (2) bekezdése szerint évente kötelező.

A felszámoló fellebbezésre tett észrevétele az elsőfokú végzés fellebbezett részének helybenhagyására irányult, fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját. Előadta továbbá, hogy 2012. október 9-i fordulónappal elkészítette a közbenső mérleget, amit az elsőfokú bíróságnak, a hitelezőknek és a hitelezői választmánynak már meg is megküldött. Ezen túlmenően pedig az adós ingatlan és ingó felszámolási vagyonát 2012. november 29-én a Céglözlönyben meghirdette.

Előrebocsátja az ítéletábra, hogy a kifogásoló hitelező az elsőfokú végzésnek csak a kifogás 1,2,4. pontjában foglalt részének elutasítását támadta fellebbezésében. Így a Cstv. 6.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 253. § (3) bekezdésére tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság végzését a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Ennek alapján fellebbezés hiányában a felülbírálat nem érintette a végzésnek a kifogást részben - annak 3. pontjában foglalt részét – elutasító rendelkezését.

Az így elbírált fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság érdemben helyesen rendelkezett a kifogás elutasításáról.

A kifogást előterjesztő a kifogásában egyrészt azt sérelmezte, hogy a felszámoló őt a Cstv. 5.§ a.) pontja ellenére nem tájékoztatta (I.), másrészt a felszámoló a kifogást tevő hitelező vagyont terhelő zálogjogával terhelt húsüzem bérbeadásból származó bevétellel Cstv. 49/D.§ (2) bekezdése ellenére nem számolt el (II.), harmadrészt pedig a Cstv. 50.§ (2) bekezdése ellenére a felszámoló nem készített közbenső mérleget (III.).

Különbséget kell tenni a hitelezői választmány megalakulásának, működésének, valamint a felszámoló Cstv. 5.§ (1) bekezdés a.) pontja szerinti tájékoztatási kötelezettségének teljesítésének jogszabályszerűsége között.

A Cstv. jelen eljárásban alkalmazandó szabályain alapuló irányadó bírói gyakorlat szerint a hitelező választmány a megalakulásáról a bíróságot a felszámoló csak értesíteni köteles. A bíróság a hitelező választmány megalakulásának szabályszerű voltát nem vizsgálja, erről határozatot csak abban az esetben hoz, ha a felszámoló az őt jogszabály szerint terhelő, a hitelezői választmánnyal kapcsolatos kötelezettségét nem teljesíti, s ezért a hitelezők – a felszámoló intézkedésének elmaradása miatt – kifogással élnek. (BH2000.313)

A kifogást benyújtó hitelező a konkrét esetben azt állította, hogy az adósnál alakult hitelező választmány – a Cstv. 5/A. § (7) bekezdése alapján - jogellenesen működik, ezért annak megalakulására hivatkozva jogellenesen tagadta meg a felszámoló az ő, mint a követelések legalább 10%-át képviselő hitelezőnek a tájékoztatását.

Érdemben azonban a kifogást előterjesztő hitelező tévesen hivatkozott arra, hogy az adósnál – az általa hivatkozott okból – nem szabályosan alakult meg a hitelező választmány.

Az adós gazdálkodó szervezettel szemben a felszámolási eljárás kezdeményezésére 2009. május 25. napján került sor, így az adós felszámolási eljárására a 2007. évi LXXVIII. törvénnyel módosított Cstv. ekkor hatályos rendelkezései az irányadóak. A jelen eljárásra alkalmazandó Cstv. 5.§ (1) bekezdés a.) pontja szerint pedig a felszámoló a felszámolási eljárás alatt kérésükre 15 napon belül köteles tájékoztatni a hitelezői választmány, illetve ennek hiányában a hitelezői követelések legalább 10%-át képviselő hitelezők csoportját az adós vagyoni és pénzügyi helyzetéről. A módosított Cstv. nem tartalmazott a hitelezői választmány tagjai tekintetében semmilyen korlátozó rendelkezést. A Cstv. teljes 5/A.§-át – így a kifogásoló hitelező által hivatkozott rendelkezést is (Cstv. 5/A. § (7) bekezdés) – csupán a 2009. évi LI. tv. iktatta be a Cstv. rendelkezései közé, mely rendelkezések 2009. szeptember 1-től hatályosak, a 2009. évi LI. tv. 51.§ (4) bekezdése szerint csak az ezt követően indított eljárásokra kell alkalmazni. Ezért tévedett az elsőfokú bíróság, mikor a hitelezői

választmány összetételével kapcsolatosan a Cstv. 5/A. § (7) bekezdésének a jelen felszámolási eljárásban még nem alkalmazható rendelkezéseire hivatkozott.

Mindezek alapján pedig az állapítható meg, hogy a felszámoló valóban nem követett el mulasztást, mikor a Cstv. 5. § (1) bekezdés a.) pontjára figyelemmel a szabályszerűen megalakult hitelezői választmány felé teljesítette a tájékoztatási kötelezettségét az adós vagyoni és pénzügyi helyzetéről. Erre tekintettel az adott ügyben a felszámolót nem terhelte a Cstv. 5. § (1) bekezdés a.) pontja szerinti tájékoztatási kötelezettség a kifogásoló hitelező felé. Ezért ennek megsértésére a kifogásoló hitelező alap nélkül hivatkozott, mert ő a hitelezői követelések 10%-ával rendelkező hitelezőként csak akkor kérhetett volna a Cstv. 5. § (1) bekezdés a.) pontja szerinti tájékoztatást, ha nem alakult volna – a fent kifejtetteknek megfelelően – szabályszerűen hitelezői választmány. (Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkf.44.436/2011/2.)

II.

A 2006. évi VI. törvény 15. §-ával módosított Cstv. 49/D §. (2) bekezdése szerint vagyont terhelő zálogjog (Ptk. 266. §.) esetében – az (1) bekezdéstől eltérően – a felszámoló a zálogtárgy értékesítése során befolyt és az értékesítés költségeivel csökkentett vételár 50 %-át kizárólag az értékesített zálogtárgyat terhelő zálogjoggal biztosított követelések kielégítésére fordíthatja a biztosított követelés erejéig – több jogosult esetén a Ptk. 256. §. (1) bekezdésében meghatározott kielégítési sorrend figyelembevételével – ha a zálogjog a felszámolás kezdő időpontja előtt keletkezett.

Az ítéltábla osztotta a törvényszék álláspontját abban, hogy e rendelkezés nem értelmezhető kiterjesztően akként, hogy a „zálogtárgy értékesítésébe” a zálogjoggal terhelt vagyon egyik elemét képező vagyontárgy bérbeadás útján történő hasznosítása is beletartozik. A bérleti díj nem a zálogtárgy értékesítése során befolyt összeg, hanem annak hasznosítása révén realizált bevételt. Az értékesítés (elidegenítés) és a hasznosítás azonban – a Ptk. 112. §. (1) bekezdéséből következően – egymással nem azonosítható fogalmak.

Ezzel összefüggésben az ítéltábla az alábbiakat tartja szükségesnek hangsúlyozni:

Az „értékesítés” fogalma nem csupán az adós tulajdonát képező vagyontárgynak a Cstv. 49.§-a szerinti értékesítését, hanem az adóst megillető követelés értékesítését, behajtását is magában foglalja. A jelen eljárásban azt kellett vizsgálni, hogy az adósnak a gazdasági tevékenysége folytatása során keletkező bevételére, az abból származó követelésre mennyiben alkalmazhatóak a Cstv. 49/D.§ (2) bekezdésében foglaltak, illetőleg az adós vagyontárgyának bérbeadása egy tekintet alá esik-e az adós gazdasági tevékenységének folytatásával.

Az ítéltábla előrebocsájta, hogy a vagyont terhelő zálogjog nem kizárólag a felszámolás kezdő időpontjában meglévő vagyonhoz kapcsolódik. Amennyiben ugyanis az adós pl. egy megrendelés folytán a vételárat már megfizette és az ellenértékként leszállított termék csak a felszámolás elrendelése után kerül a tulajdonába, az így megszerzett vagyontárgyra - amely a felszámolás kezdő

időpontjában még nem tartozott a felszámolási vagyona, legfeljebb az annak kiadására irányuló igény, mint követelés – a vagyont terhelő zálogjog kiterjed. Vagyis a vagyont értékesítéséig a vagyont terhelő zálogjoggal érintett vagyontárgyak köre változhat.

Ugyanakkor az adós gazdasági tevékenységének folytatása – a rendes gazdálkodás - során realizált bevétel a Cstv. 49/D.§ alkalmazhatósága szempontjából nem minősül a Cstv.49/D.§ (1) és (2) bekezdése szerinti értékesítésnek. Ellenkező az esetben a felszámolót napi szinten elszámolási kötelezettség terhelné a zálogjogos hitelezővel szemben, ami nyilvánvalóan akadályozná, ellehetetlenítené a gazdasági tevékenység folytatását. Ebből következően a hitelező kielégítésére a Cstv. 49/D.§ (2) bekezdés alapján akkor kerülhet sor, ha a termelő tevékenységet a felszámoló az adósnál befejezi és a meglévő vagyontárgyakat a Cstv. 49.§ rendelkezései szerint értékesíti, vagy egyben eladja a működő vállalkozást, vagy az adós egyes részeiben megszünteti a munkát, s az ott lévő ingóságokat egyben értékesíti (Juhász László: A magyar fizetésképtelenségi jog kézikönyve II. kötet, Novotni Kiadó 2012).

A meglévő vagyontárgy bérbeadás útján történő hasznosítása a gazdasági tevékenység körébe tartozik, s mint ilyen – a Cstv.49/D.§ (1) és (2) bekezdésének nyelvtani értelmezésére is figyelemmel (Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkf.43.541/2006/5., Győri Ítéltábla Fpkhf.IV.25.344/2013/2.) - nem minősül értékesítésnek. Részben eltérő indokokkal, de azonos következtetésre jutott a Debreceni Ítéltábla is (Fpkhf. III.30.514/2005/4.).

Megállapítható tehát, hogy nincs olyan rendelkezése a Cstv-nek, mely a zálogjoggal terhelt vagyontárgy hasznosítása esetén befolyt ellenértékből (bérleti díj) közvetlen, külön kielégítést biztosítana a zálogtárgy jogosultjának. A Cstv. 49/D. § (2) bekezdése kifejezetten a zálogtárgy értékesítése során befolyt vételár értékesített zálogtárgyat terhelő zálogjoggal biztosított követelések kielégítésére fordításáról rendelkezik. Az értékesítésből befolyt vételár megnevezés pedig dogmatikailag nem azonosítható a bérleti jogviszonyból befolyó bérleti díjjal.

Mindezekre figyelemmel helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor a bérleti díjnak a Cstv. 49/D §. (2) bekezdése szerinti elszámolásával kapcsolatos kifogást a Cstv. 51. §. (3) bekezdése alapján elutasította.

III.

Az elsőfokú bíróság a hitelező kifogásának a közbenső mérleg elkészítésére vonatkozó részét tévesen utasította el azzal az indokolással, hogy az „idő előtti”. A Cstv. 50.§ (2) bekezdése szerint ugyanis a felszámolás kezdő időpontjától évente a közbenső mérleg elkészítése kötelező, s a felszámoló e kötelezettségének az elsőfokú végzés meghozatalakor – nem vitásan - még nem tett eleget.

Ugyanakkor a felszámoló a fellebbezésre tett észrevételében bejelentette, hogy 2012. október 9-i fordulónappal elkészítette a közbenső mérleget, amit az elsőfokú bíróságnak, a hitelezőknek és a hitelezői választmánynak is megküldött.

A felszámoló jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása esetén előterjeszhető kifogás rendeltetése a szabálytalanság megszüntetésével történő orvoslása. Ha az állított jogsértések orvoslását célzó kifogások okafogyottá válnak, teljesítésükre nem kerülhet sor, azokat a bíróságnak el kell utasítania. (Győri Ítéltábla: Fpkhf.II.25.391/2008/4., Fpkhf.II.25.941/2008/4.) Így a konkrét esetben a közbenső mérleg időközbeni előterjesztése miatt a kifogás e részének a teljesíthetőségéről már az ítéltábla sem rendelkezhetett, mert a közbenső mérleg előterjesztése miatt már nincsen olyan felszámolói mulasztás, amit a bíróság döntése érinthetne.

Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes végzésének fellebbezett részét a Cstv. 6. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 259. §-ára utalással a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – az indokolás részbeni kiegészítésével és módosításával - helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező kifogást tevő hitelező viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült költségeit a Pp. 239. § és 78. § (1) bekezdése alapján. A felszámolónak a másodfokú eljárásban megtérítést igénylő igazolt költsége nem merült fel, így e körben az ítéltábla a döntéshozatalt mellőzte.

Győri Ítéltábla Fpkhf.II.25.180/2013/2. szám